

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 9.8.2011
COM(2011) 485 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
ЗА ДЕЙНОСТИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО ВЗЕМАНЕ И ОТПУСКАНЕ
НА ЗАЕМИ ПРЕЗ 2010 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	2
2.	Дейности на Европейския съюз по отпускане на заеми.....	2
2.1.	Кратък преглед	2
2.2.	Механизъм за подкрепа на платежния баланс	2
2.2.1.	Главни характеристики на механизма за подкрепа за платежния баланс	2
2.2.2.	Операции за подкрепа на платежния баланс през 2010 г.....	4
2.3.	Механизъм за макрофинансова помощ.....	4
2.3.1.	Главни характеристики на МФП	4
2.3.2.	Операции за МФП през 2010 г.....	5
2.4.	Механизъм за отпускане на заеми от Евратом.....	6
2.4.1.	Основни характеристики	6
2.4.2.	Операции по отпускане на заеми от Евратом през 2010 г.	6
2.5.	Реакцията на ЕС при кризата с държавните дългове в еврозоната.....	6
2.5.1.	Мерки, одобрени за Гърция	6
2.5.2.	Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС).....	7
2.5.3.	Европейски инструмент за финансова стабилност (ЕИФС).....	8
2.5.4.	Операции с участието на ЕМФС	8
3.	Дейности на Европейския съюз по вземане на заеми.....	9
3.1.	Описание	9
3.2.	Подкрепа за платежния баланс	10
3.3.	МФП.....	11
3.4.	Евратом	11
4.	Европейска инвестиционна банка	11
4.1.	Дейности на ЕИБ по отпускане на заеми.....	11
4.2.	Дейности на ЕИБ по вземане на заеми	12

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В решенията на Съвета, с които се създават различните механизми на Европейския съюз за отпускане на заеми, се изисква Комисията да информира всяка година Европейския парламент и Съвета за използването на тези механизми.

За да се изпълнят тези изисквания за информация, в настоящия доклад се описват операциите по отпускане на заеми (раздел 2) за всяка от съответните области, както и съответните дейности по вземане на заеми (раздел 3). Той включва подкрепата за платежния баланс на държавите-членки извън еврозоната (ПБ)¹, макрофинансовата помощ, предоставена от Европейския съюз на трети държави (МФП), дейностите на Евратом и предприетите финансови мерки в отговор на кризата с държавните дългове в еврозоната.

За да се допълни картината на дейностите на ЕС в тази област, в последния раздел има кратък преглед на дейностите на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) по отпускане и вземане на заеми през 2010 г.

2. ДЕЙНОСТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО ОТПУСКАНЕ НА ЗАЕМИ

Финансовата подкрепа за трети държави и за държавите-членки се осигурява от Комисията по силата на различни правни основания в зависимост от съответните географски зони и преследваните цели.

2.1. Кратък преглед

Финансовите операции, ръководени от Комисията на основание различни решения на Съвета, обикновено представляват двустранни заеми. Те се финансират от капиталовите пазари, като са гарантирани от бюджета на ЕС.

2.2. Механизъм за подкрепа на платежния баланс

Подкрепата за платежния баланс се осигурява под формата на средносрочни заеми, които се отпускат от Съюза, по правило заедно с финансиране от Международния валутен фонд (МВФ) и други международни кредитори като ЕИБ, Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) или Световната банка или заедно с помощ на двустранна основа от държави-членки.

2.2.1. Главни характеристики на механизма за подкрепа за платежния баланс

По своята същност механизмът е извънреден и се задейства поотделно за всеки конкретен случай с решение на Съвета. Потенциални получатели на средства са държавите-членки извън еврозоната, които изпитват значителни затруднения по отношение на платежния си баланс. Помощта е с макроикономически характер (т.е. не е обвързана с конкретно използване на средствата за разлика от помощта, отпускана по

¹ С Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 г. бе създаден сходен, изцяло финансиран от бюджета на ЕС механизъм — европейският механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС), с който да се подпомагат държавите-членки от еврозоната.

проекти). Тя се отпуска, когато са изпълнени определени условия, свързани с икономическата политика, и нейната цел е да облекчи като цяло ограниченията върху външното финансиране на държавата-членка получател и да възстанови доброто състояние на платежния ѝ баланс. Такива свързани с икономическата политика условия се договарят между Комисията след консултации с Икономическия и финансов комитет (ИФК) и държавата-членка в меморандум за разбирателство, който се подписва преди изпълнението на споразуменията за отпускане на заем. С помощта се подпомага прилагането на консолидационни мерки, предназначени за преодоляване на гореспоменатите затруднения. Проверката на изпълнението на мерките е условие за превеждането на всеки следващ транш по заема.

След създаването на механизма през 1975 г.², през следващите двадесет години Общността извърши редица операции в подкрепа за платежния баланс на държави-членки, изправени пред значими финансови рискове или затруднения. Тези операции се изразяваха в отпускане на заеми, финансирани чрез получени от Общността кредити.

Интензивността на международната финансова криза (която започна през 2007/2008 г.) наложи отново да бъде задействан механизмът за подкрепа за платежния баланс. Освен това, нарасналият брой на отговарящите на условията държави-членки след разширяването и влошаването на икономическата ситуация в някои от тях доведе до повишаване на максималния размер на отпускатите по него заеми с цел удовлетворяване на потенциалните потребности. По-специално, през декември 2008 г. максималният размер беше увеличен³ от 12 млрд. EUR на 25 млрд. EUR, като през май 2009 г. беше взето решение за ново повишаване до 50 млрд. EUR⁴, за да се запази способността за бързо реагиране при допълнителна необходимост от подкрепа за платежния баланс. Към 31 декември 2010 г. от тези максимални по размер заеми беше отпусната сумата 14,6 млрд. EUR на Унгария⁵, Латвия⁶ и Румъния⁷.

Таблица 1: Състояние на платежния баланс към 31.12.2010 г. (в млн. EUR)

Държава	Одобрена сума	Преведена сума
Унгария	6 500 000	5 500 000
Латвия	3 100 000	2 900 000
Румъния ⁸	5 000 000	3 650 000
Общо	14 600 000	12 050 000

² Регламент (ЕИО) № 397/75 на Съвета от 17 февруари 1975 г. за създаване на нов механизъм, известен като Механизъм на Общността за отпускане на заеми (МООЗ), с който да бъдат подпомогнати някои държави от ЕО за преодоляване на краткосрочните им дисбаланси по текущата сметка, причинени от първата нефтена криза.

³ Регламент (ЕО) № 1360/2008 на Съвета от 2 декември 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 332/2002 за установяване на механизъм, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа за платежния баланс на държавите-членки.

⁴ Регламент (ЕО) № 431/2009 на Съвета от 18 май 2009 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 332/2002 за установяване на механизъм, осигуряващ средносрочна финансова подкрепа за платежния баланс на държавите-членки.

⁵ Решение на Съвета 2009/102/ЕО от 4 ноември 2008 г.

⁶ Решение на Съвета 2009/290/ЕО от 20 януари 2009 г.

⁷ Решение на Съвета 2009/459/ЕО от 6 май 2009 г.

⁸ Третият транш в размер на 1,2 млрд. EUR за Румъния бе преведен на 24.3.2011 г.

2.2.2. Операции за подкрепа на платежния баланс през 2010 г

През 2010 г. бяха преведени общо 2,85 млрд. EUR, разпределени на няколко транша.

Таблица 2: Преведени суми по заеми по механизма за подкрепа за платежния баланс през 2010 г.

Държава	Решение	Транш	Дата	Сума в млн. EUR
Латвия	2009/290/ЕО	трети	11.3.2010 г.	500
		четвърти	20.10.2010 г.	200
Румъния	2009/459/ЕО	втори	11.3.2010 г.	1 000
		трети	22.9.2010 г.	1 150
			Общо	2 850

Относно провеждането на текущите операции за подкрепа на платежния баланс:

- срокът за предоставяне на финансовата помощ на Унгария изтече през ноември 2010 г. Вследствие на това последните 1 млрд. EUR по механизма няма да бъдат преведени. Що се отнася до Латвия до януари 2012 г. все още могат да бъдат предоставени 200 млн. EUR, но държавата-членка няма намерение да ги поиска. Следователно с настоящите операции за подкрепа на платежния баланс няма да бъдат преведени общо 1,2 млрд EUR;
- освен това през март 2011 г. бе преведен четвъртият транш за Румъния в размер на 1,2 млрд. EUR, а петият и последен транш беше преведен през юни 2011 г.

2.3. Механизъм за макрофинансова помощ

Подробна информация относно операциите за МФП има в годишния Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно предоставянето на макрофинансова помощ за трети държави⁹.

2.3.1. Главни характеристики на МФП

Целта на механизма за МФП е да помага на държавите кандидатки, държавите потенциални кандидатки и съседните на ЕС държави да разрешават краткосрочните проблеми, свързани с платежния баланс, да стабилизират публичните си финанси и да насърчават провежданите структурни реформи. МФП се предоставя извънредно и временно, на базата на строги условия. Тя е обвързана с мерки за консолидация и реформи с цел да се гарантира, че икономиките на държавите получатели се връщат към устойчив ход на развитие и подобряват устойчивостта си към бъдещи макроикономически сътресения. Операциите на МФП по предоставяне на заеми допълват консолидационните програми на МВФ. МФП може да се отпуска под формата на безвъзмездни средства и/или заеми.

⁹ Докладът за 2010 г. още не е публикуван. За 2009 г. вж. COM(2010) 513, SEC(2010) 1117.

По отношение на методите за избор между предоставянето на заеми или безвъзмездни средства при отделните операции на МФП, през януари 2011 г. Комисията представи на Икономическия и финансов комитет подробно съобщение, разясняващо използваните критерии, като то бе одобрено от комитета. Методите ще бъдат представени също така в Годишния доклад за 2010 г. относно МФП. Договорените критерии се делят на две общи категории: равнището на социално-икономическо развитие на държавата получател¹⁰, както и устойчивостта на външния ѝ дълг и способността ѝ за изплащане. Взимат се под внимание и прилаганите от Световната банка и МВФ критерии за отпускане на финансова помощ.

Заемите от МФП обикновено се превеждат на няколко транша — при изпълнение на най-важните макроикономически изисквания. Всеки превод е обвързан с операция за получаване на заем от Комисията. В случай на неизпълнение, когато държавата получател не спазва задълженията си за погасяване на заема, Комисията може да прибегне до Гаранционния фонд за външни дейности¹¹, за да се осигури погасяването на съответния отпуснат от Комисията заем¹².

2.3.2. Операции за МФП през 2010 г.

Основните дейности по отпускане на МФП през 2010 г. се изразяват в предложения за нови операции и свързаните с тях преговори със съответните органи. Те са съсредоточени върху следните аспекти:

- през юли 2010 г. Европейският парламент и Съветът приеха решение за предоставяне на 500 млн. EUR на Украйна¹³ под формата на заем. Заедно със заема от 110 млн. EUR съгласно решение на Съвета от 2002 г. Украйна разполага с общо 610 млн. EUR;
- относно Република Молдова през октомври 2010 г. се прие решение, с което се предоставят максимално 90 млн. EUR под формата на *безвъзмездни средства*.

През 2010 г. не бяха преведени суми по заеми съгласно механизма за отпускане на *заеми* за МФП¹⁴.

¹⁰ Като основен показател е предложен брутният национален доход на глава от населението.

¹¹ Вж. Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета. Досега не е регистрирано просрочено плащане по заемите в рамките на МФП.

¹² Въпреки че погасяването на заема се покрива като цяло от гаранциите от бюджета на ЕС, Гаранционният фонд действа като ликвиден буфер, който защитава бюджета на ЕС срещу риска от предявяване на вземания в резултат на просрочени плащания. За подробен доклад относно функционирането на Фонда, вж. COM(2010) 418 и придружаващия го работен документ на службите на Комисията (SEC(2010) 968).

¹³ Решение № 388/2010/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 година за предоставяне на макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L 179 от 14.7.2010 г., стр.1).

¹⁴ С оглед усвояването на предоставените *безвъзмездни средства*, през януари и август бяха направени плащания в размер на 7,7 млн. EUR и 23 млн. EUR в полза на Грузия. Освен това, през септември бяха преведени 30 млн. EUR в полза на Косово, а през декември 2010 г. — първият транш от 40 млн. EUR в полза на Република Молдова.

2.4. Механизъм за отпускане на заеми от Евратом

2.4.1. Основни характеристики

Механизмът за отпускане на заеми от Евратом може да се използва за финансиране на проекти в държавите-членки (Решение 77/270/Евратом на Съвета) или в някои трети държави — Украйна, Русия или Армения (Решение 94/179/Евратом на Съвета).

Тези отпускани заеми са извънбюджетни операции, които Комисията финансира чрез заемане от финансовите пазари. Както и при МФП, в случай на неизпълнение на задълженията Комисията може да прибегне до Гаранционния фонд за външни дейности.

През 1990 г. Съветът определи максимален размер на заемите от 4 млрд. EUR, от които около 3,4 млрд. EUR вече са одобрени и средствата са преведени. През 2002 г. Комисията предложи повишаване на максималния размер на заемите от 4 млрд. EUR на 6 млрд. EUR, като по това предложение все още не е постигнато съгласие в Съвета.

2.4.2. Операции по отпускане на заеми от Евратом през 2010 г.

През 2010 г. не са вземани решения за отпускане на заеми и не са изплащани суми по такива.

2.5. Реакцията на ЕС при кризата с държавните дългове в еврозоната

Освен кризата с платежния баланс, посочена в раздел 2.2, световната финансова криза и икономическият спад доведоха до влошаване на условията за вземане на заеми в няколко държави-членки от еврозоната. За преодоляване на трудностите в резултат на финансовата криза, правителствата и централните банки на тези държави-членки предприеха безпрецедентни фискални и монетарни мерки. Условията за краткосрочно и дългосрочно финансиране обаче останаха неблагоприятни.

Затова през май 2010 г. Съветът и държавите-членки от еврозоната одобриха пакет от мерки за запазване на финансовата стабилност в еврозоната и като цяло в Европа.

2.5.1. Мерки, одобрени за Гърция

На 2 май 2010 г., по искане на гръцките органи, министрите от еврозоната единодушно се договориха да приведат в действие помощта в подкрепа на стабилността на Гърция чрез *двустранни* заеми от останалите държави-членки от еврозоната, обединени в пакет от Комисията, съгласно условията, описани в изявлението им от 11 април 2010 г.

Помощта бе предоставена в контекста на тригодишна съвместна програма с МВФ, съдържаща финансов пакет от 110 млрд. EUR, с цел помагане на Гърция да задоволи финансовите си потребности. Програмата бе придружена от строги изисквания по отношение на политиката¹⁵, договорени с гръцките органи от Комисията и МВФ с участието на ЕЦБ.

¹⁵ Основните елементи на изискванията за политика са заложили в Решение на Съвета от 10 май 2010 година, отправено към Гърция с оглед засилване и задълбочаване на фискалния надзор и за предизвестие за Гърция за предприемане на преценените за необходими мерки за коригирането

Държавите-членки от еврозоната участваха с 80 млрд. EUR¹⁶. Освен това, МВФ постигна споразумение с гръцките органи за подпомагане на тази програма със стенд-бай споразумение в размер приблизително 30 млрд. EUR¹⁷.

Ролята на Комисията

Съгласно механизма за отпускане на заеми за Гърция, Комисията не действа като заемодател или заемополучател. По-специално, на 5 май 2010 г. представителите на държавите-членки на Европейския съюз решиха да възложат на Комисията задачи във връзка със съгласуването и управлението на пакета от двустранни заеми, както е посочено в Споразумението между кредиторите, сключено на 8 май 2010 г. между държавите-членки от еврозоната, предоставящи помощта¹⁸. Тази роля не означава увеличаване на разходите на Комисията или на друго разходно перо от бюджета на ЕС¹⁹.

2.5.2. Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС)

С Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета от 11 май 2010 година беше създаден Европейски механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС) на основание член 122, параграф 2²⁰ от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), който е изцяло финансиран от бюджета на ЕС. Максималната налична сума в рамките на механизма е в размер на 60 млрд. EUR.

Финансовата помощ от Съюза в рамките на ЕМФС е под формата на заем или кредитна линия. Комисията е оправомощена от името на Европейския съюз да заема от капиталовите пазари или финансови институции.

Задействането на механизма е обвързано с изпълнението на строго определени изисквания в контекста на програмата за съвместна помощ от ЕС и МВФ.

По-конкретно, финансовата помощ от Съюза се предоставя с решение, прието от Съвета с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, и включва: а) условията на заема/кредитната линия, б) общите условия на икономическата политика във връзка с финансовата помощ и в) консолидационната програма, подготвена от държавата-членка получател, с цел изпълнение на икономическите изисквания, свързани с помощта.

на прекомерния дефицит (2010/320/ЕС). Условията са също така посочени в Меморандум за разбирателство, сключен между гръцките органи и Комисията от името на държавите-членки от еврозоната.

¹⁶ От които 38 млрд. EUR бяха преведени до март 2011 г.

¹⁷ От които 14,6 млрд. EUR бяха преведени до март 2011 г.

¹⁸ Сред тези задачи са: договаряне и подписване на споразумение за заем с Гърция от името и съгласно инструкциите на предоставящите помощта държави-членки от еврозоната, откриване на сметка в ЕЦБ на името на заемодателите и ползване на тази сметка за обработка на всички плащания от името на заемодателите и от заемополучателя, съгласуване на процеса на паричните преводи, определени изчисления, разпределяне на плащанията сред заемодателите и осигуряване на информацията на последните относно нарушения на Споразумението за заем или искания за неговото отменяне или изменение.

¹⁹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/114338.pdf.

²⁰ В член 122, параграф 2 от ДФЕС се предвижда финансова подкрепа за държави-членки в затруднение, причинено от извънредни обстоятелства извън техния контрол.

Комисията и държавата-членка получател сключват меморандум за разбирателство (МР), в който се уточняват определените от Съвета общи условия на икономическата политика. След това Комисията предоставя МР на Европейския парламент и на Съвета. Прави се редовен преглед на условията на икономическата политика и при необходимост те могат да бъдат коригирани²¹.

Необходимо е Комисията да докладва редовно на Икономическия и финансов комитет и на Съвета за прилагането на Регламента относно ЕМФС, както и за продължаването на извънредните обстоятелства, обосноваващи неговото приемане²². На 30 ноември 2010 г. бе публикуван първият доклад, в който се прави заключението, че все още са налице извънредните събития и обстоятелства и следователно ЕМФС следва да бъде запазен.²³

2.5.3. Европейски инструмент за финансова стабилност (ЕИФС)

Европейският инструмент за финансова стабилност (ЕИФС) бе създаден от държавите-членки от еврозоната като регистрирано в Люксембург дружество, което е тяхна собственост, с решения, взети на 9 май 2010 г. в рамките на Съвета по икономически и финансови въпроси.

ЕИФС може да емитира облигации, гарантирани от държавите-членки от еврозоната, в размер до 440 млрд. EUR с оглед предоставянето на заеми на изпаднали в затруднение държави-членки от еврозоната съгласно условия, договорени с Комисията в сътрудничество с Европейската централна банка и МВФ, които подлежат на одобрение от Еврогрупата. Отпуснатите заеми от ЕИФС не са обезпечени с гаранция от бюджета на ЕС.

Комисията предоставя консултации и поддръжка на ЕИФС. Тя е представена в Съвета на директорите и съгласува собствените си дейности по вземане на заеми с тези на ЕИФС за финансиране на програмите, в които те участват, с цел синхронизиране на дейността им на капиталовите пазари.

2.5.4. Операции с участието на ЕМФС

- Одобрени операции през 2010 г.: Ирландия²⁴

В отговор на искане, отправено от ирландските органи на 21 ноември 2010 г., бе одобрена тригодишна съвместна финансова помощ от ЕС/МВФ. Общият размер на

²¹ Прегледът се прави от Комисията при консултация с ЕЦБ най-малко веднъж на всеки шест месеца. С държавата-членка получател се обсъждат всички промени на нейната консолидационна програма, които може да се окажат необходими. Съветът взема решение с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията относно евентуални корекции, които трябва да бъдат направени в първоначалните общи условия на икономическата политика, и одобрява преразгледаната консолидационна програма, подготвена от държавата-членка получател.

²² Докладът следва да се представя в срок до шест месеца след влизане в сила на Регламент (ЕС) № 407/2010 на Съвета и, когато това е целесъобразно – на всеки шест месеца след това (съгласно член 9 от Регламента).

²³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0713:FIN:EN:PDF>.

²⁴ Решение за изпълнение на Съвета № 77/2011/ЕС от 7 декември 2010 година за предоставяне на финансова помощ за Ирландия от страна на Съюза (ОВ L 30 от 4.2.2011 г., стр. 34).

програмата за Ирландия ще възлезе максимум на 85 млрд. EUR, които ще бъдат преведени на няколко транша. 17,5 млрд. EUR ще бъдат финансирани с ирландско участие със средства от нейния държавен паричен резерв и инвестиции на Националния резервен пенсионен фонд. Останалата част от цялостния пакет ще се финансира от:

- ЕМФС в размер до 22,5 млрд. EUR²⁵;
- ЕИФС в размер до 17,7 млрд. EUR;
- МВФ в размер до 22,5 млрд. EUR;
- двустранни заеми от Обединеното кралство (3,8 млрд. EUR), Швеция (0,6 млрд. EUR) и Дания (0,4 млрд. EUR).
- Одобрени операции след края на 2010 г.: Португалия²⁶

След официално искане за финансова помощ, отправено на 7 април 2011 г. от португалските органи, условията на пакет от тригодишна финансова помощ бяха договорени от Еврогрупата и Съвета на 17 май 2011 г. Финансовият пакет покрива потребностите на Португалия от финансиране в размер до 78 млрд. EUR и се осигурява поравно от:

- ЕМФС в размер до 26 млрд. EUR²⁷;
- ЕИФС в размер до 26 млрд. EUR;
- МВФ в размер до 26 млрд. EUR.

3. ДЕЙНОСТИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО ВЗЕМАНЕ НА ЗАЕМИ

3.1. Описание

С цел да се финансират отпусканите заеми, одобрени от Съвета, Комисията е оправомощена да заема средства на капиталовите пазари от името на Европейския съюз и Евратом. Функционирането на механизма за вземане и отпускане на заеми в рамките на всеки инструмент (подкрепа за платежния баланс, МФП и заеми от Евратом) е определено в съответната нормативна база. Съществува непосредствена обвързаност между всяка операция по вземане на заем и свързаната с нея операция по отпускане на заем, с което се гарантира, че бюджетът на ЕС не поема лихвен или валутен риск. На оставащите за изплащане задължения по получени заеми съответстват оставащите за събиране вземания по отпуснати такива.

²⁵ На 12 януари 2011 г. бе преведен първият транш от 5 млрд. EUR на Ирландия. До юни 2011 г. бяха преведени 11,4 млрд. EUR.

²⁶ Решение за изпълнение на Съвета № 344/2011/ЕС от 30 май 2011 година за предоставяне на финансова помощ за Португалия от страна на Съюза (ОВ L 159 от 30.5.2011 г., стр. 88).

²⁷ На 31 май 2011 г. бе преведен първият транш от 1,75 млрд. EUR на Португалия. До юни 2011 г. бяха преведени 6,5 млрд. EUR.

Таблица 3: общ размер на взетите от Европейския съюз заеми — оставащи за погасяване суми по главниците в края на всяка година за периода 2002—2010 г. ⁽¹⁾ (млн. EUR)

	ЕОВС в ликвидация ^{(1) (2)}	Евратом ⁽¹⁾	Подкрепа за платежния баланс	МФП	Европейски съюз — общо
2002	713	80		1 379	2 172
2003	431	105		1 372	1 908
2004	423	170		1 214	1 807
2005	440	385		1 080	1 905
2006	436	436		969	1 841
2007	400	474		786	1 660
2008	266	484	2 000	654	3 404
2009	214	481	9 200	584	10 479
2010	219	466	12 050	500	13 235

(1) Използвани са валутните курсове към 31 декември всяка година.

(2) Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) е в ликвидация от 2002 г. Падежът на последната облигация, емитирана от ЕОВС, е през 2019 г.

3.2. Подкрепа за платежния баланс

С емитирането на облигации ЕС се утвърди като основен емитент на бенчмаркови облигации в евро. Облигациите бяха много добре приети на пазара. Инвеститорският интерес беше много силен, като винаги бързо бяха записвани облигации, надхвърлящи размера на емисията. В окончателното разпределение бяха представяни всички основни класове инвеститори, включително централни банки, инвестиционни фондове, банки и застрахователни дружества²⁸. Цените на облигациите бяха близо до най-добрите в референтната група (Sovereign Supranational Agency Sector (SSA)) заедно с емитенти като Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), „Kreditanstalt für Wiederaufbau“ („KfW“) и „Société de financement de l'économie française“ („SFEF“).

Представянето на вторичния пазар също беше много добро и затвърди стабилните позиции на ЕС като емитент на първокласни бенчмаркови облигации.

Таблица 4: емисии на облигации на ЕС през 2010 г.²⁹

Държава	Описание	Дата на емисията	Падеж	Размер (EUR)	Купон
Латвия и	EU 3.375/2019	11.3.2010 г.	10.5.2019 г.	1,5 млрд.	3,375 %

²⁸ Допълнителна информация за операциите на ЕС по вземане на заеми е предоставена в презентацията на инвеститорите: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/documents/eu_investor_presentation_18_may_2011_rev.pdf.

²⁹ http://ec.europa.eu/economy_finance/financial_operations/market/borrowing/benchmark_issues_2015-16_en.htm.

Румъния					
Румъния	EU 2.375/2017	22.9.2010 г.	22.9.2017 г.	1,15 млрд.	2,375 %
			Общо	2,65 млрд.	

Беше проведена операция по вземане на заем (на база „back-to-back“ – вземане на заем за рефинансиране на друг заем) за финансиране на четвъртия транш от 200 млн. EUR за Латвия.

Таблица 5: частна продажба на ценни книжа, извършена от ЕС през 2010 г.

Държава	Описание	Дата на емисията	Падеж	Размер (EUR)	Купон
Латвия	EU 2.875/2025	20.10.2010 г.	20.10.2025 г.	0,2 млрд.	2,875 %

3.3. МФП

През 2010 г. не беше извършена нито една операция по вземане на заеми за макрофинансовата помощ.

3.4. Евратом

През 2010 г. не беше извършена нито една операция по вземане на заеми от Евратом.

4. ЕВРОПЕЙСКА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА

4.1. Дейности на ЕИБ по отпускане на заеми

Отпусканите от ЕИБ заеми са предназначени за *пряко* финансиране на индивидуални проекти или за финансиране на МСП и по-малки по мащаб местни проекти *чрез финансови посредници*.

През 2010 г. общият размер на заемите, договорени от ЕИБ, достигна 72 млрд. EUR – с 9 % по-малко спрямо рекордното ниво през 2009 г., с което се отбеляза постепенно връщане към състоянието преди кризата.

По отношение на географското разпределение на отпуснатите заеми и обезпечението с гаранции от бюджета на ЕС:

- *в ЕС*: сума в размер на 63 млрд. EUR беше договорена за държави-членки на ЕС. Тази сума *не* е обезпечена с гаранции от ЕС;
- *извън ЕС*: 9 млрд. EUR бяха договорени за държави извън ЕС. Гаранциите от ЕС обезпечават 5 млрд. EUR от тази сума.

При отпускането на заеми от ЕИБ, въздействие върху бюджета на ЕС се оказва, когато тези заеми са придружени от гаранции от ЕС, субсидии за лихвите или други разпоредби за поделяне на риска между ЕС и ЕИБ.

По-специално, за повечето заеми от ЕИБ за държави *извън* ЕС се ползва гаранция от бюджета на ЕС, обезпечаваша държавния или политическия риск, като търговският

риск се поема от ЕИБ. Отделен доклад за дейността на ЕИБ по външно кредитиране през 2010 г. ще бъде изготвен от Комисията през второто полугодие на 2011 г.

Същевременно ЕИБ управлява механизми за поделение на риска, включващи използването на бюджета на ЕС за подпомагане на вътрешните политики на Съюза (например механизма за финансиране с поделение на риска за научноизследователски и развойни проекти и издаването на гаранции по заеми за проекти за трансевропейската транспортна мрежа)³⁰.

4.2. Дейности на ЕИБ по вземане на заеми

Несигурността на пазара остана висока през цялата година, което затрудняваше емитирането, особено при по-големите емисии и при емисиите с по-дълги срокове до падежа.

Създаването на ЕИФС и предприетите икономически реформи спомогнаха за възстановяване на пазарното доверие в емитентите от ЕС, въпреки че пазарът остана уязвим към периодичните основни рискове. ЕИБ успя да се справи с тези колебания, като се възползва от „вратички“ за бенчмаркови емисии и извърши по-целенасочени емисии, когато колебанията бяха големи. Това бе улеснено от трайните стабилни позиции на ЕИБ на пазара.

Следователно ЕИБ успя да постигне целите си по програмата за финансиране за 2010 г. чрез набиране на средства в размер на 67 млрд. EUR при изгодни условия.

³⁰ Комисията докладва на Съвета и Парламента за прилагането на нови финансови инструменти, финансирани от бюджета на ЕС, на годишна база в рамките на годишното изпълнение на бюджета в съответствие с точка 49 от Междунституционалното споразумение между Комисията, Европейския парламент и Съвета.